

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. liepos 7 d.
(OR. en)

11604/23
ADD 2

Tarpinstitucinė byla:
2023/0211(COD)

EF 230
ECOFIN 756
UEM 231
CONSOM 268
CODEC 1322

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. birželio 29 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2023) 234 final
Dalykas:	KOMISIJS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA“, pridedama prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl skaitmeninio euro sukūrimo ir Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl valstybėse narėse, kurių valiuta nėra euras, įsisteigusio mokėjimo paslaugų teikėjų teikiamų skaitmeninių eurų paslaugų, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1230 ir Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl eurų banknotų ir monetų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2023) 234 final.

Pridedama: SWD(2023) 234 final

Briuselis, 2023 06 28
SWD(2023) 234 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA
pridedama prie

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento
dėl skaitmeninio euro sukūrimo

ir

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento
dėl valstybėse narėse, kurių valiuta nėra euras, įsisteigusių mokėjimo paslaugų teikėjų
teikiamų skaitmeninių eurų paslaugų, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir
Tarybos reglamentas (ES) 2021/1230

ir

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento
dėl eurų banknotų ir monetų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės

{COM(2023) 364 final} - {COM(2023) 368 final} - {COM(2023) 369 final} -
{SEC(2023) 257 final} - {SWD(2023) 233 final}

Būtinybė imtis veiksmų

Skaitmenizacija ir naujos technologijos turi vis daugiau įtakos Europos žmonių gyvenimui ir Europos ekonomikai. Ši tendencija taip pat būdinga mokėjimams. Gryniesiems pinigais yra vienintelė šiuo metu visuomenei prieinama centrinio banko pinigų forma, tačiau jie negali būti naudojami skaitmeninėje srityje. Tai reiškia, kad žmonės ir įmonės, atlikdami mokėjimus, vis didesnei jų daliai neturi galimybės pasirinkti centrinio banko pinigų. Be to, žmonės ir įmonės vis dažniau pereina prie privačių skaitmeninių mokėjimo priemonių, taip pat tais atvejais, kai galima naudoti grynuosius pinigus. Tai, kad euro zonoje nėra mažmeninės centrinio banko skaitmeninės valiutos, gali palaipsniui imti kenkti Eurosistemos monetariniam suverenumui. Dėl to, kad, atsižvelgiant į skaitmeninio amžiaus aplinkybes, nėra sukurtų plačiai prieinamų ir tinkamų naudoti centrinio banko pinigų, taip pat gali sumažėti pasitikėjimas privačiais pinigais, grindžiamas konvertavimo į viešąsias centrinio banko lėšas nominaliąją verte galimybe. Galiausiai nerizikinga centrinio banko skaitmeninė valiuta skaitmeninėje ekonomikoje taip pat reikalinga tam, kad būtų galima remti ketvirtąją pramonės revoliuciją „Pramonė 4.0“ ir sistemą „Web3“.

Galimi sprendimai

Esamos ar planuojamos ES viešosios iniciatyvos (pvz., momentiniai mokėjimai) arba privačios iniciatyvos grindžiamos privačių pinigų naudojimu, todėl jomis nesprendžiama pagrindinė problema, susijusi su centrinio banko pinigų forma ir jų prieinamumu. Kita vertus, šią problemą galima išspręsti skaitmeniniu centrinio banko pinigų variantu, t. y. skaitmeniniu euru, kurį būtų galima naudoti atliekant mažmeninius mokėjimus.

Naujos formos centrinio banko pinigai, kuriais visuomenė galės naudotis kartu su eurų banknotais ir monetomis, turi būti sukurti ir jų esminiai aspektai turi būti reglamentuojami ES reglamentu, grindžiamu SESV 133 straipsniu.

Šioje analizėje vertinamas skaitmeninio euro sukūrimo ir jo pagrindinių aspektų reguliavimo poveikis atsižvelgiant į bendrąjį tikslą užtikrinti, kad Europos Centrinio Banko (ECB) išleista centrinio banko pinigais būtų galima remti ES ekonomiką skaitmeniniame amžiuje, kartu išsaugant grynųjų pinigų vaidmenį. Be to, joje atsižvelgiama į du konkrečius tikslus: 1) stiprinti euro, kaip įsitvirtinusios piniginės priemonės, vaidmenį skaitmeniniame amžiuje užtikrinant, kad centrinio banko pinigai, fizinės ir būsimos skaitmeninės formos, būtų plačiai prieinami vartotojams euro zonoje ir jų naudojami, taip pat pritaikyti jų poreikiams, kartu išsaugant finansinį stabilumą, ir 2) stiprinti ES atvirą strateginį savarankiškumą didinant euro konkurencingumą kitų valiutų, trečiųjų valstybių centrinių bankų skaitmeninių valiutų ir kitų privačiai išleistų mokėjimo priemonių, kurios nėra išreikštos eurai, atžvilgiu.

Skaitmeninio euro įvedimą galima įgyvendinti keliais būdais. Siūlomose galimybėse nagrinėjama, kaip būtų galima reguliuoti skaitmeninį eurą, kad būtų pasiekti politikos tikslai, kartu išlaikant pusiausvyrą pagrindinių kompromisų atžvilgiu: i) sudaryti sąlygas plačiam naudojimui ir kartu užtikrinti sąžiningą konkurenciją su privačiais mokėjimo sprendimais, ii) apsaugoti privatumą, kartu užtikrinant atsekamumą, iii) užtikrinti platų naudojimą, kartu

apsaugant finansinį stabilumą ir kreditų teikimą, ir iv) remti tarptautinį naudojimą, kartu mažinant riziką euro zonai nepriklausančioms šalims ir Eurosistemai.

Tinkamiausios galimybės poveikis

Remiantis veiksmingumo, efektyvumo ir nuoseklumo palyginimu, tinkamiausia galimybė yra toliau pateiktas galimybių derinys:

- suteikti skaitmeniniam eurui teisėtos mokėjimo priemonės statusą, įpareigojant visus gavėjus jį priimti, tačiau taikant pagrįstas ir proporcingas išimtis (1c galimybė) ir savanoriškus arba tikslinius privalomus paskirstymo susitarimus (1e/f galimybė). Siekiant išvengti pernelyg didelių mokesčių prekybininkams, didžiausios privalomos viršutinės ribos turėtų būti nustatomos remiantis teisės aktų leidėjo nustatyta ir ECB parengta metodika. (1h galimybė). Be to, siekiant užtikrinti visų formų viešųjų pinigų suderinamumą, siūloma reglamentuoti grynujų pinigų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, statusą tuo pačiu metu teikiamame pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto;
- užtikrinti aukštą mažos vertės bekontakčių neinternetinių mokėjimų privatumo lygį tvarkant su naudotojų tapatybe susijusius asmens duomenis, kai, naudojantis mokėjimo paslaugų teikėjų paslaugomis, atsidaroma sąskaita skaitmeniniais eurais, tačiau neatskleidžiant operacijų duomenų mokėjimo paslaugų teikėjams, o mokėjimai internetu būtų traktuojami kaip privačios skaitmeninės mokėjimo priemonės, laikantis dabartinių kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu reikalavimų (2c, 2d galimybė);
- sumažinti riziką, susijusią su finansiniu tarpininkavimu ir finansiniu stabilumu, leidžiant Europos Centriniam Bankui apibrėžti ir įgyvendinti skaitmeninio euro vertės išsaugojimo funkcijos ribojimo priemones (3b galimybė);
- pirmiausia galimybę naudotis skaitmeniniu euru suteikti euro zonoje gyvenantiems ar įsisteigusiems fiziniams ir juridiniams asmenims, taip pat lankytojams (4c galimybė), tačiau vėliau ją galbūt išplėsti įtraukiant euro zonai nepriklausančias valstybes nares ir trečiąsias valstybes, jei jos sudaro susitarimus su Sąjunga ir (arba) Europos Centrinio Banku, kad būtų sumažinta rizika, susijusi su Eurosistemos ir euro zonai nepriklausančių šalių finansiniu stabilumu ir monetariniu suverenumu. (4b galimybė).

Šis galimybių derinys būtų naudingas dėl kelių aspektų. Vartotojai, priimdami sprendimus dėl mokėjimo, turėtų daugiau pasirinkimo ir saugumo, nes atlikdami skaitmeninius mokėjimus galėtų naudoti ne tik komercinio banko pinigus, bet ir centrinio banko pinigus. Be to, jiems būtų naudinga tai, kad būtų išlaikytas pasitikėjimas pinigų sistema, kuri užtikrina skaitmeninę pinigų įtvirtinimo priemonę, kuria galiausiai taip pat remiamas pinigų politikos vykdymas ir veiksmingumas ir taip prisidedama prie finansinio stabilumo ir stabilios makroekonominės aplinkos. Dėl lengvai naudojamo skaitmeninio euro būtų sustiprinta finansinė įtrauktis į skaitmeninę visuomenę. Prekiautojai taip pat turėtų didesnę pasirinkimą ir jiems būtų naudinga padidėjusi konkurencija visos Europos mokėjimų rinkoje, ypač derantis su privačiais mokėjimo paslaugų teikėjais. Mokėjimo paslaugų teikėjai galėtų platinti skaitmeninį eurą savo klientams, rinkti mokesčių ir siūlyti papildomas novatoriškas paslaugas, grindžiamas skaitmeniniu euru. Be to, skaitmeniniu euru būtų remiamas atviras strateginis savarankiškumas sukuriant naują mokėjimo sistemą, kuri būtų atsparesnė galimiems sutrikimams dėl išorės įvykių. Skaitmeninis euras taip pat galėtų padėti Europos įmonėms ateityje naudotis ketvirtosios pramonės revoliucijos „Pramonė 4.0“ ir sistemos „Web 3“

teikiamomis galimybėmis, suteikdamas joms viešą alternatyvą sąlyginiams mokėjimams. Kalbant apie tarptautinį euro vaidmenį, nors skaitmeninis euras pirmiausia būtų skirtas euro zonai, vėlesniu etapu būtų galima numatyti jo naudojimą už euro zonos ribų, jei finansinio stabilumo ir monetarinio suverenumo rizika būtų pakankamai apribota. Tai galėtų paskatinti prekybą ir sumažinti valiutos kurso riziką.

Iniciatyvos įgyvendinimo išlaidos tektų Eurosistemai, prekybininkams ir mokėjimo paslaugų teikėjams. Eurosistema turėtų investuoti į skaitmeninio euro infrastruktūros (tiek internetinės, tiek neinternetinės), įskaitant tinklo ir atsiskaitymo infrastruktūrą, sukūrimą. Vienkartinės mokėjimo paslaugų teikėjų išlaidos būtų susijusios su vartotojų sąsajos sistemų (taikomųjų programų, internetinės bankininkystės, bankomatų) ir galinių sistemų (įskaitant tiek mokėtojo, tiek gavėjo (įsigijimo) dalį ir integravimą į atsiskaitymo ir sąskaitų valdymo sistemas) pritaikymu ir kovos su pinigų plovimu / politikos „pažink savo klientą“, kovos su sukčiavimu, apskaitos ir kitų veiklos procesų pritaikymu. Prekybininkai taip pat turėtų padengti išlaidas, susijusias su terminalų pritaikymu, kad jie galėtų priimti mokėjimus skaitmeniniais eurai. Siekiant proporcingumo, pagal tinkamiausią galimybę kai kurių kategorijų gavėjams numatyta privalomo priėmimo išimtis, susitariant, kad prekybininkai ir NVO, priimančys privačias elektronines mokėjimo priemones, taip pat turėtų priimti mokėjimus skaitmeniniais eurai. Vartotojai taip pat gali patirti tam tikrų su mokymusi susijusių išlaidų, panašių į išlaidas, susijusias su mokymusi internetinės bankininkystės ar naujų programėlių atveju.

Dėl šios iniciatyvos taip pat būtų patirta tam tikrų (pasikartojančių) veiklos išlaidų. Tikimasi, kad Eurosistema patirs išlaidų, susijusių su, pvz., skaitmeninio euro schemos valdymu, iniciatyvos pateikimu rinkai, vartotojų ir prekybininkų švietimu, paramos klientams teikimu ir IT infrastruktūros valdymu. Mokėjimo paslaugų teikėjai turėtų padengti tokių operacijų, kaip susijusi parama klientams, kova su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu bei sukčiavimo patikrinimas ir sandorių valdymas, išlaidas. Taip pat gali būti daromas poveikis mokėjimo paslaugų teikėjų taikomiems mokesčiams ir palūkanų pajamoms. Prekybininkai turėtų mokėti su jų mokėjimo terminalu susijusius sandorio mokesčius, metinius priežiūros ir licencijų mokesčius. Tačiau galima pagrįstai manyti, kad šios išlaidos nebus didesnės už su esamomis mokėjimo priemonėmis (daugiausia grynaisiais pinigais ir debeto kortelėmis), kurios būtų pakeistos skaitmeniniu euru, susijusius mokesčius ir (arba) išlaidas. Pagrindinėmis skaitmeninių eurų paslaugomis žmonės galėtų naudotis nemokamai, o už papildomas paslaugas mokėtų sandorių mokesčius, kurie taip pat turėtų būti panašūs į išlaidas, susijusias su esamomis mokėjimo priemonėmis. Ypatingas dėmesys teisės aktuose bus skiriamas tam, kad būtų užtikrinta, kad iš prekybininkų imami mokesčiai būtų proporcingi.

Mokėjimų skaitmeniniais eurai atveju bus susiduriama su į esamos mokėjimo sistemos kibernetinę, IT ir kitą operacinę riziką panašia rizika. Be to, Eurosistema, kaip skaitmeninio euro emitentė, gali susidurti su didesne kibernetine ir operacine rizika. Su kibernetiniu saugumu susiję klausimai sprendžiami galiojančiais ir būsimais teisės aktais, kurie taip pat būtų taikomi mokėjimams skaitmeniniais eurai. Tai apima Antrosios mokėjimo paslaugų

direktyvos, Skaitmeninės veiklos atsparumo akto (SVAA)¹ reikalavimus, kurie būtų taikomi mokėjimo paslaugų teikėjams, ir Kibernetinio atsparumo akto reikalavimus. Be to, tikimasi, kad Eurosistemai bus taikomas naujas Kibernetinio saugumo reglamentas, kurį Komisija pasiūlė 2022 m. kovo mėn.²

Apskritai vertinime daroma išvada, kad ilgalaikė gerai sukurto skaitmeninio euro, kuriam taikomos tinkamos apsaugos priemonės, nauda nusveria su juo susijusias išlaidas. Be to, veiksmų nesiėmimo išlaidos gali būti labai didelės.

¹ Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO dėl skaitmeninės veiklos atsparumo finansų sektoriuje, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 1060/2009, (ES) Nr. 648/2012, (ES) Nr. 600/2014 ir (ES) Nr. 909/2014, [EUR-Lex - 52020PC0595 - LT - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

² Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo nustatomos priemonės aukštam bendram kibernetinio saugumo lygiui Sąjungos institucijose, įstaigose, organuose ir agentūrose užtikrinti. https://commission.europa.eu/publications/proposal-cybersecurity-regulation_lt